

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 6.

A magyar jegyzék az entente-hoz

Debrecen, november 20.

A magyar kormány ma jegyzéket küldött az entente kormányaihoz és ebben energikusan tiltakozik ama erőszakosságok ellen, amelyeket a szerb megszálló csapatok magyar területeken a fegyverszüneti szerződés rendelkezéseinek világos megsértésével elkövetnek.

Bár Deschanel és Pichon éppen most ünnepezték virágos szavakkal a francia kamarában a szerbek „diadalát” és arról beszéltek, hogy teljes egészében megvalósul a délszláv állam és bár ugylátszik, hogy a fiatal délszláv köztársaság a szerb királyi imperializmus martalékává válik, — mégis azt reméljük, hogy az entente meg fogja akadályozni, hogy ez az imperializmus a maga féktelen vágyait olyan területekre is kiterjessze, amelyek magyar voltát megtagadni semmiképpen se lehet. Nem csodálatos, hogy a legyőzött német imperializmus helyén éppen azokban az újonnan alakult államokban támad fel új erővel a hódítás vágya, amelyek a wilsoni megegyezés elvén épültek fel. Azok a népek, amelyek évszázadokon át az elnyomatás és idegen államtesthez való tartozás súlyos igáját nyögtek, a történelem logikájánál fogva is, most fejtik ki azokat a vágyakozásokat, amelyeket oly hosszú ideig beléjük fojtottak. Az entente-nak azonban, amely háboruját minden nemzetek felszabadítása jelszavával folytatta, nem szabad abba a hibába esnie, hogy ezeknek a kívánságoknak a teljesedését még azon az áron is támogassa, ha ezzel más, már meglévő nemzeteknek, — ebben az esetben a magyar népnek — életfeltételeit és jövő boldogulását tegye semmivé.

Érzelmi momentumok — ezt tudjuk — nem számítanak a politikában, de egy nagy, ezeréves történettel, nemzeti hivatással bíró, jelentős gazdasági tényezőként számító nemzet sorsa nem lehet olyan érzelmi momentum, hogy azt az entente, mely előszeretettel hivatkozik igazságszeretetére, figyelmen kívül hagyhassa. Ezenkívül az entente mindig a nemzetközi szerződések tiszteletbentartását követelte és így mi is megkívánhatjuk, hogy a velünk kötött szerződéses megállapodás pontosan betartassék, annál is inkább, mert mi a legteljesebb mértékben ügyelünk arra, hogy mi a megállapított feltételeket meg ne sértsük. Továbbmenőleg pedig: az entente nem akarhatja, hogy a szerb, cseh és román betörések Magyarországon a bolsevista eszmék terjedésének adjanak bő tápot. Csak rendezett viszonyok között élő államokkal kötiünk békét! — ez a szempont hangzott át felénk az elmúlt napokban az entente oldaláról; rendezett viszonyokat pedig csak úgy teremthetünk, ha ebben bennünket szerb, román és cseh excessusok meg nem akadályoznak. A németek fegyverszüneti feltételeik enyhítését és méltányos elbánást kaptak az ententétől a bolsevizmus terjedésének

meggátolása érdekében, (amitől, mint európai veszedelemtől, méltán tart az entente) bennünket, magyarokat, — akik kevésbé va-

gyunk bűnösök a háború felidézésében, mint a németek, — nem szolgáltathat ki az entente új ellenségeink mohó étvágyának!

Tiltakozásunk a jogtalan szerb megszállás ellen

Károlyi távirata D'Esperay tábornokhoz

Budapest, november 20. A magyar köztársasági népkormány ma Szófián át Szalonikiba a következő szikratáviratot küldte Franchet d'Esperay tábornoknak:

Franchet d'Esperay tábornoknak,
a keleti hadsereg parancsnokának

Szaloniki.

A keleti szövetséges hadsereg és a magyar állam között 15-án megkötött és 14-én életbelépett fegyverszüneti szerződés Szerbiára is kötelező. Ezen fegyverszüneti megállapodást Szerbia előttünk ismeretlen okokból magára nézve nem tartja kötelezőnek, illetve olyan magatartást tanúsít, amely a fegyverszüneti szerződés megsértésével egyértelmű. A szerbek az általunk kiűrt területeken a közigazgatási hatóságok működését megbénítják, részben megszüntetik, a vasutanyagot, a pécsi szénbányát, az élelmiszerkészleteket lefoglalták s ezért térítést nem fizettek. A megszállott területekről az élelmiszerek szállítását az ország más részébe megtöltjük s a demarkációs vonalat ezzel a gazdasági határra tesszük. Ellenőrzési jogukat cenzura behozatalára felhasználják, a lapokat elkobozzák, a leveleket cenzurázzák, abból az értékeket kiszedik, a csendőroket, nemzetőroket lefegyverzik, a 21—30 év közötti magyar állampolgárokat a szerb hadseregbe besorozzák, általában azt hirdetik, hogy a fegyverszünetet magukra kötelezőnek nem tartják.

Ezen viselkedésük beleütközik a fegyverszüneti szerződés cikkeibe, továbbá a magyar népkormányt azon helyzetbe hozza,

hogy az ország meg nem szállott területén lakóknak, valamint a vasutaknak szénrel, élelmiszerekkel való ellátását nem tudja biztosítani, a közrend fenntartásáról nem tud kellőképpen gondoskodni. A szénhiány miatt s különösen a pécsi szénbányák lefoglalása miatt Budapest világitása, továbbá a vasúti forgalom meg fog állni és így előreláthatólag anarchia fog az országnak meg nem szállott területein bekövetkezni. Azonkívül a fegyverszünet megsértése a megszállott területek lakosságát is állandóan nyugtalanságban és izgatottságban tartja. A népköztársaság kormánya annak feltételezéséből kiindulva, hogy a szerb csapatok ezen eljárásáról a parancsnokló tábornok ur nem bír tudomással, azon kéréssel fordul hozzá, szíveskedjék megfelelő intézkedést tenni oly célból, hogy Szerbia megfelelő fegyverszüneti megállapodásainkat tartsa meg, ellenkező esetben a magyar népkormány a népesség viselkedéséért s a rend fenntartásáért nem vállalhat felelősséget, valamint kötelezettségeit sem teljesítheti, nevezetesen a francia megszálló csapatok szállítására, ellátására vonatkozó kötelezettségnek sem tehet eleget. — A fenti sérelmekre vonatkozó bizonyítékokat a köztársaság kormánya kész a szövetséges seregek parancsnokló tábornokának az általa megjelölt módokat mellett rendelkezésére bocsátani.

A magyar népköztársaság kormánya nevében:

Károlyi Mihály.

A szerbek Szeged környékén

Szeged, november 20. Az a hír, hogy Szegedet a szerbek megszállták, ma délig még nem volt igaz. Tegnap este 10 órakor azonban a Szegedtől három kilométerre levő Szőreg községbe 1000 szerb sorkatonna vonult be tüzérséggel együtt. A szerbek megszállták a postahivatalt, a vasutállomást, a köz-

ségházát. A község utcáin szerb járőrök cirkálnak és vigyáznak, hogy senki se hagyja el a lakását.

Temesvár, november 20. A budapesti és az arad-szegedi vonatot a szerbek nyílt pályán megállították. Körülvették a vonatot és átkutatták. Elvették az usok fegyvereit és felesleges holmiját. Szőreg jobb módú lakos-

URANIA

Csütörtök Péntek
november 21-22.

A földalatti szindikátus

kalandor-dráma
5 felvonásban
Jászák a „Cabiria” főszereplője.

Főszereplő:
MAGORS a néger-őrjáts.

Felvételek

Az új Magyarország forradalmi napjairól.

A köztársaság hívtalása.

Előadások 8-tól 9-ig és 8-tól 10-ig.

APOLLO

Szerda Csütörtök
november 21.

A Mediciek vére

dírfma 5 felvonásban.

Egy vőlegény kinszenvedései

vígjáték 4 felvonásban.

(A szövegét SZÖKE SZAKÁL írta.)

Előadások 8-tól 8-ig és 8-tól 10-ig.

sága elmenekült. A Szeged—Temesvár, úgyszintén Szeged és Arad között a vasuttforgalom megszűnt.

A szerbek bevonultak Nagykikindára

Nagykikinda, november 20. A szerbek ma bevonultak Nagyikindára. A bevonuló csapat egy tisztből és ötven főnyi legénységből állott.

A románok belőnnek Erdélybe

Gyergyószentmiklós, november 20. Bélorhor, Tölgyes, Csíkszentmárton községeket nyolevan-száz főnyi romániai előőrs csapatok megszállták. A csapatok által leszerelt hadianyagot, löszert Romániába szállítják, a postát, távirót lefoglalták. A gyimesi szoros felé nagyszámú csapatok előrenyomultak. A román katonák azt mondják, hogy az erdélyi testvérek felszabadítására jönnek. Maroshévízt a romániai előcsapatok megszállták.

Gyulafehérvár, november 20. A város etgnap óta a helybeli románság imperiuma alá jutott. A románok átvették a közigazgatást. A város és törvényhatóság vezetősége Budapestre menekült.

Kézdivásárhely, november 20. Ma Ojtózon keresztül Bereckre érkezett két román közlegény egy őrnagy vezetésével s megbeszélést folytattak a kézdi járás főszolgabírájával, Andrassy Alberttel. Az őrnagy kijelentette:

— A román hadsereg alá van rendelve Franchet d'Esperay tábornoknak. Ha a románok bejönnek Erdélybe, akkor a franciákkal együtt jönnek. A románok úgy viselkednek, ahogy a franciák parancsolják. Egyedül a román hadsereg semmi esetre sem jön Magyarországra. Ezelőtt négy nappal Konstanza, Galacba, Brailába a Dardanellákon keresztül franciák jöttek. Ha románok jönnek megszállni egyes részeket, barátságos érzellettel jönnének. Megszállás esetén Amerika küldene élelmiszereket Erdélybe.

A román őrnagy tegnap Ojtózon keresztül visszautazott Romániába.

A román nemzeti tanács kiáltványa a világ népeihez

Arad, november 20. A román nemzeti tanács proklamációt bocsátott ki a világ népeihez, amelyben hivatkoznak arra, hogy Magyarország évszázadok óta elnyomja a román népet s úgy látszik, az új magyar kormány sem akarja teljesíteni a román nép jogos kívánságait.

A magyar kormány erőszakos telepítésekkel igyekezett elnyomni a román népet, a mivel azonban semmi esetre sem befolyásolhatják a román nép elhatározását.

A proklamáció hangsúlyozza, hogy bár jogukat a gyverek segítségével is érvényre juttathatják, ezen eszközökhöz nem kívánnak nyulni, mert a háboru véget ért és a demokratikus román nép békés megoldást keres. Arra kéri a világ népeit: segítsék elő a román nép jogos aspirációit. Igérik, hogy a román területen lakó magyaroknak, szászoknak teljes autonómiát biztosítanak. Viszont inkább elpusztulnak valamennyien, sem hogy továbbra is szolgaságban, függőségben éljenek.

Kifejezik reményüket, hogy szabadságra való törekvésükben az egész román faj segíteni fogja őket, mellyel ezentúl egyek akarnak lenni mindörökké.

Ezzel szemben a Nemzeti Tanács megállapítja, hogy erőszakos telepítéssel, különösen pedig a magyar hivatalnokok román vidékre való ikenvezésével igyekeztek a románok számbeli fölényét csökkenteni. Az ilyen erőszakos telepítések által főleg Erdélybe került réprétegek azonban nem befolyásolják a román nép elhatározását. A proklamációban a román Nemzeti Tanács hangsúlyozza, hogy bár jogait gyervelesen is érvényesíthetné, ehhez az eszközökhöz nem kíván nyulni, mert a háboru véget ért és a demokratikus román nép a békés megoldást

keresi. Épen ezért a magyarországi románság nevében a román Nemzeti Tanács a világ népeihez fordul támogatásért s arra kéri őket, segítsék elő jogos aspirációik kielégítését. A román nép igéri, hogy a román területen lakó magyaroknak és szászoknak teljes autonómiát biztosít és jogos igényeiket kielégíti. Végül nyitán kimondja, hogy végcélja az összesrománok egysítése.

Marosvásárhelyt is kiűrik

Marosvásárhely, november 20. Marosvásárhely katonái kiűritését, minthogy a demarkációs vonalra esik, megkezdtük.

A cseh nemzetgyűlés jegyzéke Károlyi Mihályhoz

Prága, november 20. A cseh nemzetgyűlés tegnap ülést tartott, amelyen Kramarz miniszterelnök felolvasta azon jegyzéket, amelyet Károlyi Mihály miniszterelnökhöz intézett a tót kérdés ügyében. A jegyzék hangsúlyozza, hogy Károlyi tévedésben van a cseh-szlovák állam jogi helyzetének megítélésében, mert azáltal, hogy az entente a cseh-szlovák állam létrejöttét elismerte, elismerte, hogy a tótok által lakott területek a cseh-szlovák állam részét alkotják és nem a magyar állam alkotó részét. A magyar kormány tehát feyverszűnetet nem köthetett a tót részekre vonatkozóan is, mert ezek időközben a cseh-szlovák állam részétől elismertek. A békekonferencia már csak a határok pontos megállapítása dolgában fog dönteni, azonban magának az államnak kérdésében, hogy a tót területek Csehországhoz tartoznak-e, vagy sem, az entente már határozott olyképp, hogy a tót részeket a cseh-szlovák állam alkotórészeinek elismerte. Ha a magyar kormány azt hiszi, hogy helyesen járt el, amikor a rend helyreállítása végett a tót vidékekre indult cseh katonaság elkergetésére parancsokat adott ki, úgy ezen parancsokból kifolyó vérdíjazatokért a magyar kormányának kell a felelőséget vállalnia. Amennyiben megfelel a valóságnak egy magyar lapnak az a híre, hogy Dula Mátét elfogták, úgy a legnagyobb határozottsággal követeljük azonnali szabadonboesájtását, mert a magyar kormánynak nincs joga a cseh-szlovák köztársaság polgárait elfogatni.

Károlyi válasza Kramarz jegyzékére

Budapest, november 20. Károlyi Mihály miniszterelnök ma válaszolt Kramarz jegyzékére. A válaszában a következőket mondja:

A magyar köztársaság kormánya kénytelen tiltakozni a cseh-szlovák állam eljárása ellen, hogy Wilson elvei megvalósításának ürügye alatt a bevonult cseh csapatok a magyar állam területét megszállják, amely területekre nézve a magyar közigazgatás integritását a feyverszűnet biztosítja. Hogy e területeken milyen helyzet álljon elő, annak végleges megoldása a békekonferenciától függ. Fényes László kormánybiztos és Szodola követ közt folytatott tárgyalás után a magyar kormánynak minden joga megvan arra a reményre, hogy a magyar és cseh-szlovák nép együtt működése lecsillapíthatja azt a túlfeszített izgalmat, amelyet az ország néhány népében a cseh feyveres csapatok előrenyomulása okozott. Ez a túlfeszített izgalom teljesen megszűnhetné, ha a cseh csapatok parancsnoka parancsot adna ki csapatainak a visszavonulásra.

Károlyi Mihály.

A csehek tűzértséget hoznak Magyarországra

Bécs, november 20. Prágából jelentik: A cseh-szlovák hadsereg 1. számú tűzértsége elindult a tót vidékre.

A csehek megszállják Pöstyént

Pozsony, november 20. Pozsony és Pöstyén közt a telefonösszeköttetés megszakadt, később a vasutösszeköttetés is. Nyilván a csehek megszállták a vasútvonalat és elválták a telefonvezetékeket. A csehek tervszerűen haladnak előre Felsőmagyarországban és előkészítik Pöstyén megtámadását.

Házkerítés Jurigánál

Pozsony, november 20. Vasárnap magyar tengerészek meglepték Juriga Nándor magyar képviselő lakását. Juriga nem volt otthon. Kitért, hogy Prágában van. Házvezetőnőjét letartóztatták. A képviselő lakásán rendkívül sok kompromittáló iratot találtak. Ezekből kiínik, hogy Pozsonyból naponta megy kurír Prágába, aki magával viszi a kémelek jelentését.

Cseh lan tiltakozása

a csehek feyveres bevonulása ellen

Prága, november 20. A Pravo Lidu élesen tiltakozik a cenzura ellen, amely egyik cikkének a végét törölte. A törölt sorok igen fontosak voltak, mert háborút hirdettek a háboru ellen, a feyverek minden alkalmazása ellen és minden gyilkolás ellen, amelyet a szociáldemokraták többé nem akarnak és nem fognak tűnni. A konfiskált sorok állítólag a következőket tartalmazták:

„Beszennyeznék az új állam tiszta nevét, ha mi, amikor Európa leteszi a feyvert, ura háborút viselnék és feyveres erőszakkal hódítvánk meg egy országot, amelynek sorsa fölött a békekonferenciának kell határoznia.”

A lengyelek is „rendet csinálnak” jönnek Magyarországra

Késmárk, november 20. Az olublói főszolgabíró jelenti: A magyar-lengyel határon reguláris lengyel csapatok gyülekeznek. Az a szándékuk, hogy rendcsinálás ürügye alatt benyomulnak Árva megyébe és Szepes megyébe. Hírlik: husz-harmincezer főre rug a lengyel csapatok száma.

December végéig kifizetik a hadisegélyt

Aki fosztogat,
annak a családja nem kap segélyt

A magyar népkormány tudvalevőleg elrendelte, hogy a hadisegélyeket november és december hónapokra ki kell fizetni a hadbavonult családoknak, még abban az esetben is, ha a hadbavonult időközben hazatért és leszerelt volna. A hadisegélyekre vonatkozólag Bartha Albert hadügyminiszter most újabb rendelkezéseket adott ki, amelyekről táviratilag értesítette Debrecen város tanácsát. Ma jelent meg a városi adóhivatal erre vonatkozó hirdetménye, amely így hangzik:

HIRDETMÉNY.

A városi adóhivatal a 713909. számú hadügyminiszteri rendelet alapján közli, hogy az ideiglenes évi segélyek felemelése iránti, valamint a hadisegélynek 1917. évi november 1. előtti időre visszamenőleg megállapítása iránti kérelmek nem teljesíthetők. Így az ily irányú kérelmek előterjesztése céltalan.

A rendkívüli segély iránti indokolt kérelmekcsakis az Országos Hadigondozó Hivatalhoz lesznek felterjeszhetőek.

Közli továbbá a városi adóhivatal, hogy a nemzetőrség tagjainak családja hadisegélyben nem részesíthető. Az eddigi hadisegélyben részesült családok a hadisegélyt azonban 1918. évi december hó 31-ig akkor is megkapják, ha a hadbavonult a nemzetőrség tagjai sorába lép.

Végül különös nyomatékkal közli az adóhivatal, hogy az említett hadügyminiszteri rendelet értelmében az olyanok családjaiktól, akik a jelen viszonyokkal visszaélve garáz-

dádkodnak, fosztogatnak, rabolnak vagy egyéb büncselekményt követnek el, a hadiségely feltételül megvonatik.
Debrecen, 1918. november hó 20-án.
Városi adóhivatal.

A magyar sajtószabadság

Mindenki indíthat lapot

Budapesti tudósítónk táviratozza: Az új sajtótörvény már elkészült. Kodifikátora Lengyel Aurél, a kiváló jogtudós, aki egy újságíró előtt kijelentette:

— Az új törvényjavaslat megszünteti teljesen a kolportázs tilalmát és a hirlapkauciót. Kimaradt a törvényből a helyreigazítási jog is, amit az új törvényben a cáfolat-kényszer fog pótolni. Ezután mindenki korlátozás nélkül indíthat lapot, amely csak egyszerű bejelentéshez lesz kötve.

A magyar reformátusok és a köztársaság

Baltazar püspök nyilatkozata

Előkelő református körökből a következő cikk közlésére kértek föl bennünket:

Ujabbán rövidlátó emberek a református egyház vezetőségének eljárását az újabb alakulásokkal szemben kritika tárgyává tették, mellyel szemben Baltazar Dezső dr. püspök a Lelkészegetesület legközelebbi számában a tényállást megvilágosító nyilatkozatot közölte. Itt közöljük rövid tartalmát a nyilatkozatnak.

Mindenek előtt tudatja, hogy a magyarországi református lelkészek nevében s utólagos jóváhagyásuk reményében képviselte őket Csikesz Sándor titkárral együtt a nemzeti tanács nagyválasztmányában 1918 november 16-án és ott a köztársasági államformát megállapító határozat meghozatalában részt vett. A magyar kálvinista papság hagyományos szellemének megfelelőleg járt el, mikor így tett, hiszen Magyarország függetlensége és önállósága legszentebb eszményük volt a protestánsoknak s ha a népakarat köztársasági államforma mellett nyilatkozott meg, a népakarat előtti meghajlás nekünk reformátusoknak elsődrendű, elveinkből folyó kötelességünk. Konstatálja azt is, hogy ezen határozat meghozatalára minden faktor részéről a megfelelő nyilatkozat megtörtént s az új korszakkal együttjáró s az általános választói jogban kifejezésre jutó egyenlőséget, a sajtószabadságot, a nép földhöz jutásának, a gyülekezés szabadságának kimondását, csak mint a református elvek diadalra jutását üdvözölheti.

Emlékeztül a lapokban többször szóvá tett s egyházkerületi elnökségek által aláírt körlevél létrejöttének történetét is közli, mivel az teljesen elferdítve jutott a közönség tudomására.

A körlevél megszerkesztésére a kezdeményezést Petri Elek dunamelléki püspök tette meg, ki október 30-án felkereste dr. Baltazar Dezsőt Budapesten s kérte őt a hívek tájékoztatása végett egy ilyennek megszerkesztése céljából az egyházkerületi elnökségek értekezletre való összehívására. November 1-én 10 órakor tartatott meg dr. Baltazar Dezső, Petri Elek, Németh István püspökök, Czinké István h. püspök, gróf Degenfeld József, Dokus Ernő főgondnokok jelenlétében ez az értekezlet, amely megállapította a Nemzeti Tanácshoz szóló átiratot s egyúttal a már említett körlevél tartalmát is, amelyen annyi változtatás történt később, hogy a dinasztikus hűség helyére a „a néprajmi alkotmányos magyar királyság intézményéhez” való hűség tetetett.

Azesemények akkoriban egy nap alatt századokat haladtak. A november 1-én és

2-án a budapesti lapokban megjelent közlemény semmi megbotránkozást nem keltett, hiszen gróf Károlyi 1918 október 31-én tette le, mint a magyar királyi kormány feje a király iránti hűség esküjét, az alól az eskü alól november 1-én mentetett fel, úgy, hogy erről a közönség csak az esti lapokból értesült. Az egyházkerületi elnökségek körlevele ezek szerint a királyság jogi és tényleges állapotában készült.

Az emlékirat megállapítja még, hogy a lapok mily hangon irtak akkor még pl. a volt királyi kéziratáról, melyet az általános választói jogról kiadott, mellyel szemben az emlékirat szerzője még októberben is bátran kimondta, hogy „felfelé” „önkéntes” igazságot mi reformátusok nem tapasztaltunk s maga a király előtt szemtől-szembe hangsúlyozta, hogy mi nem szolgáljuk, hanem szabad emberek svellünk egyenlő ember ő is, csak a szolgálatban előbbvaló.

Igy kell mindent a maga idején és körülményei szerint megítélni, különben igaztalanságot követünk el az ártatlanságon.

Rend van a debreceni pályaudvaron

Kisebb késéssel közlekednek a vonatok

A katonaság visszaözönésének kezdete óta a debreceni pályaudvar hallatlanul vihosztalan képet mutatott. A katonák ezrei lepték el a pályaudvart, amelynek nem csupán várótermei és előcsarnoka, de a peronja is vonatra váró katonákkal volt megtömve. Tisztaságról és rendről ilyen körülmények között természetesen szó sem lehetett és bár a háboru hozzászoktatott bennünket ahhoz a rettenetes piszokhoz, amely a debreceni pályaudvaron elterpeszkedett, mégis az, ami a legutóbbi három héten e tekintetben tapasztalható volt, minden képzeletet felülmúlt.

Hogy a rend legalább némiképen fenttartható legyen, a katonai pályaudvari parancsnokság már régebben akként rendelkezett, hogy a várakozó katonákat csak a vonatok beérkezése után 15 perccel, tehát jóval a lezárlás lebonyolítása után becsátották ki a peronra, miáltal a fel- és leszállás annyiban biztosítva volt, hogy nem keletkezett életveszélyes tolongás, aminőnek az első napokban szemtanúi voltunk, — a lökdösődés, ijedt szaladgálás és folytonos veszekedés azonban nem szűnt meg, mert az összes vonatok olyan tulzsfoltan érkeztek meg, hogy a Debrecenben várakozó katonák és polgári utasok még a vagonok tetején és az ütközőkön sem találtak már helyet. És bár az utazásnak e kényelmetlen, veszedelmes és sok áldozatot követelő módja ellen rendeleteket adtak ki, azokat fogantatni nem lehetett, egyrészt mert az intézkedő hatóságoknak nem állott elegendő karhatalom a rendelkezésére, másrészt pedig mert nem közlekedett annyi vonat, hogy a katonákat és az utasokat a vagonok belsőjében el lehetett volna szállítani.

A vonatoknak illetlen rettenetes zsúfoltsága volt egyik legjelentősebb oka a több órás késéseknek is, mert a háboru alatt nagyon leromlott pálya és felszerelés nem bírta el ezt a nagy megterhelést. Nem volt vonat, amely több órás késés nélkül érkezett volna meg Debrecenbe és nem voltak ritkák a 10-12 órás késések sem. A helyzetet javból a szempontból most már *lényegesen javult*. A vonatok késése mind kisebb lesz és a zsúfoltság sem olyan arányú már, mint eddig volt, úgy, hogy az utazás most már nem jár annyi kalamitással és kényelmetlenséggel, mint eddig.

A katonák hazaözönése ugyanis már alábbhagyott. Azok a katonatömegek, amelyek a Magyarországon történt politikai átalakulás és a fegyverszünet hírére rohantak igyekeztek haza, most már legnagyobb részben eljutottak szülőföldjükhöz és akik még elszorítan jönnek, igen kevesen vannak, mert azok a csapatrészek, amelyek nem hadtáptérségekben és megszállt országrészekben teljesítettek

szolgálatot, hanem közvetlenül a fronton állottak, zárt kötelékekben, zászlóaljankint vagy ezredenkint jönnek haza és ezek a kötelékek külön szállítmányokként jutnak el illetékes állomáshelyükre. A katonautasok jelentős megfogyatkozása természetesen az utazás lényeges megkönnyebbedését vonják maguk után és most már csak azokkal a kényelmetlenségekkel kell az utasoknak számolniuk, amelyek a betört ablakok, a lerongyolt ülések, a rettenetes piszok és az elhatalmasodott féreghad okoznak.

A forgalom ilyen megesőkkenésével kapcsolatos, hogy most már a debreceni pályaudvaron is nagyobb a rend, mint eddig volt. A normális viszonyok visszatértére természetesen még igen sok ideig várunk kell, azonban addig is kívánatos volna, ha az arra illetékes tényezők az adott lehetőségek között fokozottabb figyelmet fordítanának a pályaudvar tisztántartására.

Földosztó huszárörmester

Rablás, fogztogatás Nyirbalkányban

Egy debreceni honvédszázad szakaszvezető, aki huszárörmesternek adta ki magát, huszonnégy órán át rettegésben tartotta Nyirbalkány községét és a környéket és az általa föllázított parasztsággal fosztogatott, rabolt, lakásokat és üzleteket ör föl és pusztított el.

Az esetről a nyirbalkányi csendőrség a következőket jelentette be a debreceni rendőrségnek:

Marsi György 2. honvédszázadbeli szakaszvezető, aki a forradalom kitörésekor örmesternek léptette elő magát, vasárnap megjelent a nyirbalkányi jegyzőnél, Balogh Péternél, s azt mondta, hogy őt a debreceni gazdasági akadémia bizta meg azzal, hogy Nyirbalkányban népgyűlést rendezzen, a melyre több gazdasági akadémiai tanár is át fog jönni. A jegyző nem akarta a népgyűlésre a népet összehívni, mire Marsi György kutyakorbáccsal kezdett fenyegetőzni és kényszerítette a jegyzőt, hogy *dobszóval hívassa össze a falu lakosságát*.

Ezt végül Balogh meg is tette azzal a kijelentéssel, hogy őt ugyan a dologról semmiféle hatóság nem értesítette, de kényszer alatt megteszi.

A népgyűlésen azután Marsi György olyan lázító beszédet mondott, hogy a népet fölingerelte. Nem földosztásról volt főképen szó, hanem rablásról és fosztogatásról. — A néptömeg nagyrésze Marsi Györggyel az élel nyomban meg is kezdte a rablást. — Megtámadta a csöcselék Popper Ignác nagybérő, Fettmann Irma magánzónó, Renner Józsefné lakásait és ott fosztogatott és rabolt. Feltörte Bokor Ignác kereskedő üzletét s azt kifosztotta és elpusztította. Behatoltak azután Bay György százados lakására, ahol a százados éppen súlyos betegen, spanyolnáthában feküdt. *A súlyos beteg embert kikergették az ágyból*, úgy, hogy beteg volt kénytelen menekülni Debrecenbe, ahol az izgalmak és az újabb meghülés következtében meghalt.

Nyirbalkányból átnentek Szakolyba, ahol Szentmiklóssy László földbirtokos lakásába behatoltak és ott kezdtek garázdálkodni. — *A földbirtokos 18 éves Mariska leányát egy ingben lehurcolták a pincébe s tuszul ott tartották, amíg csak 2000 korona készpénzt, italnemüket, buzát, rozst és lisztet nem kaptak*, akkor elengedték, hogy „most már mehet az ágyba a kisasszony”. A szobákban és

a kamrákban ezalatt szintén folyt a garázdálkodás.

Közben azonban a esendőség értesült a dolgról, utánuk ment Szakolyba és ott a rablóbanda legnagyobb részét letartóztatta. Marsi Györgynek azonban sikerült Debrecenbe menekülnie, azonban nem sikerült itt a debreceni rendőrség fogházát elkerülni. — A debreceni rendőrség ugyanis ma letartóztatta Marsit, aki a fogházban igen esendes emberré lett és kihallgatása alkalmával mindent le akart tagadni, azonban a tanuk egész serege ellene vallott s rábizonyították a rablást és fosztogatást.

Marsi többek közt azt mondta, hogy ő nemcsak hogy nem látította a népet, hanem még csitította is. Szentmiklóssyknál senkit sem bántottak, sőt ott igen jól tartották őket s mint ő kifejezte:

— *A Mariska kisasszony még zongorázott is nekünk!*

Persze, minden tagadás ellenére a tények bizonyítva lévén, a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Marsit, míg társai a nyíregyházi ügyészség fogházában ülnek.

Az olasz front szörnyűségei

Az utolsó pillanatig irtották a magyarokat

Ami az olasz fronton történt a legutolsó napokban, a háborúnak utolsó óráiban, az olyan hajmeresztő gonoszság, hogy ezért vezérkarunkat összes generálisával, törzstiszteivel egyetemben statárialis ton ki kellene végezni. Boroevicsot, Kövest, Arzót és a legfelsőbb hadúrknak titulált I. Karolyt a forradalmi törvényszék elé kellene bírni, hogy megakcoljanak azokért a szörnyűségekért, a melyeket a háború utolsó óráiban elkövettek. Amikor ugyanis már minden el volt vesztve, amikor a csehek és az osztrákok már vidáman masíroztak hazafelé, a magyar hadosztályoknak, zászlóaljoknak, ezredeknél és századoknak az utolsó pillanatokig tartaniok kellett az első vonalat, a második vonalat és a többi, isten tudja hány vonalat. Százézernyi magyar ember pusztulásán kívül és néhány százézernek fogságba jutásán kívül mást ez a tébolyodott utolsó erőfeszítés nem eredményezett. Mintha csak a magyar király és az osztrák-magyar vezérkar tervszerűen el akarta volna pusztítani a magyar hadsereg utolsó maradvékát is. Mintha csak szántszándékkal ki akarták volna irtani ezeket a szegény, agyongyötört magyar katonákat. — Mintha gonosztevő és áruló módon meg akarták volna akadályozni, hogy a magyar katonák haza siessenek az ország területi épségének megvédésére és haza siessenek végre az otthonukba.

Az ország még nem tudja, hogy mi történt az olasz fronton a magyar katonákkal, az osztrák határ védelmének ürügyén akkor, amikor Ausztria már régen megszűnt létezni és az osztrák katonák is elhagyták már a frontot. A magyar katonáknak tizezreit áldozták még ekkor is föl, miután a hátuk mögött mindenki elvonult már, mellőlük is elszéledtek a csapatostek, a magyar zászlóaljakat oda parancsolták az ellenséges tűzvonalba és olaszok, angolok, franciák, amerikaiak tüzéséggel, puskatűzzel és a repülők felülről a levegőből irtották, pusztították őket. Rettenetes, emberi fantáziája el nem képzelhető az, ami itt végbement. A vezérkar a legutolsó pillanatig azt parancsolta a csapatoknak, hogy tartsák a vonalat és maradjanak a helyükön, mert ezzel kedvező békét fogunk tudni elérni. És a magyar csapatok ott maradtak a helyükön, amikor lángolt, égett és mennydörgött körülöttük minden és eltemette az ellenséges tűz a föld alá őket és irtották, pusztították őket és azután egy rettenetes, soha sem látott menekülés zürzavarában jelentékeny részben elfogták őket. Az osztrák

vezérkar, nyilván a legfelsőbb hadúr parancsára, így jutalmazta meg a világháború utolsó perceiben a magyar katonákat.

Az első köztársasági pártalakulás Debrecenben

oo

A köztársasági eszme sok magyar emberben élt Debrecenben eddig is. 1911-ben mikor Tisza István erőszakoskodása határt nem ismerő módon dühöngött, mikor egyremásra követte el a dinasztia érdekében az alkotmányértéteket: Nagy György dr. megalakította a magyar köztársasági pártot és nagy bátorsággal kezdte hirdetni annak eszméit. Nagy György dr. 12-szer állott az esküdtbírók elé. Mindig felmentették, de 13-adszor mégis elítélték másfél évi börtönre.

A köztársasági mozgalom akkor eljutott Debrecenbe is. Kossuth Lajos városában, ahol az 1849 április 14-iki detronizáció történt, sok köztársasági érzelmi ember élt. Dr. Király Péter debreceni ügyvéd írásban elküvetett dinasztiasértésért több ízben állott perben. Ő azonban nem törekedett arra, hogy pártot alakítson. Leglelkesebb és legszámottevőbb agitára volt Debrecenben a republikánus Jánosi Zoltán. Nagy tudásával és tizes ékesszólásával nyíltan és bátran hirdette minden alkalomkor, hogy Magyarországnak köztársaságnak kell lennie. Mellette egy fiatal ember, Barcza Andor magánhivatalnok, Barcza Dani híres esendbiztos unokája volt a másik előharcosa az eszmének. Ők ketten indították meg a mozgalmat 1911-ben a debreceni köztársasági párt megalakítására.

Az első pártértekezletet az Angol királynőben tartották. Körülbelül 200-an jelentek meg. Debrecen minden foglalkozási ága képviselve volt ott, legszámosabban a tanítók közül jöttek el, még vidékről is. Jánosi Zoltán nyitotta meg az értekezletet. Rámutatván több százados alkotmányértétekre, zsarnokságra, amelyek a Habsburg-dinasztia a magyar nemzet ellen elkövetett, ragyogó dialektikával bizonyította be a monarchikus államforma tarthatatlanságát. Erős, bátor beszéd volt. Utána Dobó Sándor hajduböszörményi tanító azon érdekes közlést tette, hogy 1849 márciusban, tehát a függetlenségi nyilatkozat előtt Hajduböszörmény piacán Silye Gábor hajdukapitány indítványára kikiáltotta a nép a köztársaságot. Felszólaltak még mások, többek közt Legányi Gyula is. Végül ki mondta az értekezlet, hogy megalakítja Debrecenben a köztársasági pártot. A szervezésre és előkészítésre 12 tagú bizottságot küldött ki. Az értekezlet megtartása ellen a rendőrség semmiféle kifogást nem emelt. Nyilván ártalmatlan összejövetelnek tarthatta, mert még a képviseltetést sem tartotta szükségesnek.

Az értekezletről és pártalakításról egy a helybeli, mint a fővárosi sajtóban élénk referádák jelentek meg, amelyek egy tintezték fel az ügyet, mint a köztársasági eszme nagy tértörését. Természetesen nem került el a kormány figyelmét sem és ennek folytán szigorú utasítást küldött a város vezetőjéhez, hogy a köztársasági párt megalakítását akadályozza meg. Így történt aztán, hogy mikor az alakuló gyűlés engedélyezését kérték, a rendőrfőkapitány elutasító végzést hozott. Az elutasító végzésre Jánosi készítet a városi tanácshoz felelőbezt. Remek munka volt, de az is remek mű volt, ahogy dr. Tóth Emeil városi tanácsos megindokolta a kérelmezett gyűlés megtarthatásának jogosságát, amellyel a főkapitányi végzést elutasította. Ez a végzés hivatalból a belügyminisztériumhoz megfélebbeztetett és ... tovább nincs.

Nyilvánosan tehát nem lehetett megalakítani Debrecenben a köztársasági pártot. — Nem engedte a minden közsabadságot eltipró aulikus kormány. Jánosi — ki mindig a nyilvánosság embere volt és nem szerette a bujkálást — le is mondott a további veze-

lésről. Egynehányan úgy próbáltak az ügynek propagandát csinálni, hogy „Piros rózsaszaltársaság” cím alatt hol egyik, hol másik vendéglőben gyűltek össze. De ez sem lehetett sokáig, mert a rendőrség folyton szemmel tartotta a társaságot. Egyszer Nagy György is lejött Budapestről. Valósággal belepártak a városba Elmentek vele László András debreceni polgár Zöldfa-utcai házához és ott 20-an megalakították a debreceni köztársasági pártot.

Hét év nagy idő. Ez idő alatt sok ember elhalt. Talán nem is élnek már mindazok, kik ezen mozgalomban részt vettek. Akik azonban még élnek, örömdve vették tudomásul, hogy eszméik diadalra jutottak. (K. Gy.)

A ruharekvirálási rendelet életbeléptetése

Hogyan hajtják végre a rendeletet Debrecenben?

Jelentette a „Debreceni Független Ujság”, hogy a magyar népkormány rendeletet adott ki, amelyben a lakosságot a fölös polgári ruhák, fehérneműk és cipők beszoigáltására kötelezte. A rendeletre a hazatért és leszerelő katonák polgári ruházattal való ellátása szempontjából volt szükség. — A mai viszonyok között ugyanis ez a nagy gondokat okozó probléma másként nem volt megoldható, csak abban a formában, ha a népkormány azoktól rekviráltatja el a ruha- és fehérneműket, akiknek sokkal több van ezekből, mint amennyire ruházkozásuk teljessége tekintetében szükségük van.

Érdeklődünk az iránt, hogy a rendelet Debrecenben milyen formában fogják végrehajtani és hogy azokat a ruhákat, fehérneműket és cipőket, amelyeket Debrecen lakossága fog a rendelet következtében beszoigáltatni, a debreceni katonák felruházására használják-e fel? Erre vonatkozólag illetékes helyen a következő felvilágosításokat kaptuk:

— A rendelet Debrecen város hatóságához még nem érkezett meg, de mivel a hivatalos lapban már megjelent, olybá veendő, mintha már megkapták volna és így elhízig képest a városnak meg kell tennie a szükséges intézkedéseket. Miután azonban a hivatalos lap végrehajtási utasítást nem közöl, csupán azokat az utasításokat tartalmazza, amelyek a kijelölt ruhák, fehérneműk és cipők beszoigáltatására vonatkoznak, a városi hatóság Debrecenben a rendeletet addig nem is fogja közhírré tenni és életbeléptetni, amíg annak végrehajtási módozatait meg nem állapítja.

— A végrehajtás keresztülvezetése érdekében mindenesetre szükség lesz arra, hogy olyan helyeket állapítsunk meg, ahol a lakosságnak az a része, amelyre a rendelet hatálya kiterjed, a kormányrendeletben megjelölt dolgokat beszoigáltathassa. Ezekben a helyeken mindenki nyugtatványt fog kapni a beszoigáltatott holmiktól, hogy ezzel igazolhassa azt, hogy a rendeletben foglalt kötelezettségének eleget tett, tértívenyt, vagy anyagi ellenszoigáltatást azonban senki sem kaphat, mert a rendelet értelmében fölös készleteit mindenki díjtalanul tartozik az állam rendelkezésére bocsájtani. A népkormány bízik abban, hogy mindenki hazafias kötelességének fogja tartani, hogy fölös készleteit beszoigáltassa és így az államot a hazatért katonák felruházásában segítse és remélhetőleg nem lesz rá szükség, hogy a rendeletben foglalt büntető szankciót bárkivel szemben is alkalmazzák.

— A rendelet elvileg kimondja ugyan, hogy a fölös készletek az önkéntes felajánlás felül kényszer utján is elvekvirálhatók, de a rekvirálás végrehajtására vonatkozólag nem tartalmaz semmiéle utasítást. — Valószínű, hogy a kényszer-rekvirálásra csak akkor fog sor kerülni, ha az önként való felajánlásnak nem lesz meg a megfelelő eredménye. Hogy azután ezt a rekvirálást milyen

mó
ter
het
ad
rem
szük
telez
tekl

sáb
venn
sét.
tott
tonál
hogy
lesze
való
tosít
kkor
mert
is sz
mint
gá'ta
megk
hatja
megj
azt n

CSÜT
Dél
PENT
SZOM
VASÁ
Esz

CSÜT
PENT
SZOM
Dél
VASÁ
Dél

A
Heihu
Csokor
órákor
szomb
vasárn
rül szin
operett
szerepe
Marcsa
(Novot
muzsika
Egy
ton és v
— r D
tatója s
tud. A
Borosny
László
és holn
A Vig
baton d
címszer
szellözt

A f
öt felvo
technika
Uránia
és péld
lóságban
juk: izga

Felv
dalmi na
Bemutat
Uránia.
Szól
legkiváló
vedéseit
vegét. A
filmét az
Az A
ciek vére
dráma, m

módozatok mellett fogják végrehajtani, arról természetesen még a kormány sem intézkedhetett, még kevésbé történhetett intézkedés a debreceni hatóságok részéről. Kívánatos és remélhető, hogy Debrecenben nem is lesz szükség a kényszer-rekvirálásra, mert feltételezhető, hogy Debrecen lakossága ebben a tekintetben is ismerni fogja a kötelességét.

Az önként való felajánlás végrehajtásában a város természetesen lényegbe fogja venni a Népruházati Bizottság közreműködését. Hogy azután a Debrecenben beszolgáltatott ruhákat és fehérneműket a debreceni katonák felruházására fordítják-e, ez attól függ, hogy a kormány decentralizálva akarja-e a leszerelt katonák ruhával és fehérneművel való ellátását megoldani, vagy pedig központosítja-e a kezelést. Nem valószínű, hogy a kormány ezt az utóbbi formát választja, mert ez rendkívül nehézkes és adminisztratív is szinte elképzeltetetlen volna és így több mint valószínű, hogy a Debrecenben beszolgáltatott holmikat debreceni katonák fogják megkapni. Ez a körülmény is arra sarkallhatja azokat, akik a kormányrendeletben megjelölt fölts készlettel rendelkeznek, hogy azt minden kényszer nélkül szolgáltatassák be.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

CSÜTÖRTÖK: Hejehuja báró. A) bérlet.
Délután: Felhő Klári.
PÉNTEK: Hejehuja báró. B) bérlet.
SZOMBAT: Hejehuja báró. C) bérlet.
VASÁRNAP: Délután: Tul a Nagykrivánon.
Este: Hejehuja báró.

Vigszínház

CSÜTÖRTÖK: Csodagyermek.
PÉNTEK: Csodagyermek.
SZOMBAT: Este: Egy férj, aki mindent tud.
Délután: Aranyember.
VASÁRNAP: Este: Egy férj, aki mindent tud
Délután: Tessék szellőztetni.

A színházi iroda hírei. A nagyszáger Hejehuja báró egész héten színre kerül a Csokonai-színházban. Az előadás 7 és fél órakor kezdődik. — Nebántsvirág szombat délután mérsékelt helyárrakkal és vasárnap délután a Tul a Nagykrivánon kerül színre a Csokonai-színházban. — Médi operettre készül az operaszemélyzet. A főbb szerepeket Honthy Hanna (Médi), Seregh Marcsa, Heltaí Jenő (Tsöllpapa), Várnai L. (Novotny) és Káldor Dezső játsszák. A bájos muzsika Schubert dalából van összeállítva. Egy férj, aki mindent tud, szombaton és vasárnap kerül színre a Vigszínházban. — Dégely Gábor viglitékának bemutatója szombaton lesz. Egy férj, aki mindent tud. A főszerepeket Verő Márta, Szigeti Ida, Borosnyai Kató, Ladányi, Heltaí, Somogyi és László játsszák. — A Csodagyermek ma és holnap kerül színre a Vigszínházban. — A Vigszínház délutáni előadásai. Szombaton délután az Aranyember. Ladányival a címszerepben, vasárnap délután a Tessék szellőztetni bohózat kerül színre.

A földalatti szindikátus. Kalandordráma öt felvonásban. Az olasz filmművészet és film technika szenzációja nagy tetszést aratott az Urániában. Magnus, a néger óriás bámulatos és példátlanulálló produkciója és bravurjai valóságban elragadja a nézőt, bátran mondhatjuk: izgalmasabb kalandordrámát alig láttunk.

Felvételek az új Magyarország forradalmi napjairól és a köztársaság proklamálása. Bemutatja a szenzációs műsora keretében az Uránia.

Szöke Szakál, a pesti humoristák egyik legkiválóbbja írta az „Egy völegény kinszenvedése” című négyfelvonásos vigjáték szövegét. A mindvégig jóízű, derűs szárnyalatu filmet az Apolló mutatja be.

Az Apolló második slágerképe a „Mediciek vére” című négyfelvonásos nagyhatású dráma, melynek főszerepét Maria Fein játssza.

Egy hónap múlva megkezdődnek a béketárgyalások

Károlyi Mihály miniszterelnök informálni fogja az entente-köröket

Budapest, november 20. A jövő hó közepén megkezdődnek a béketárgyalások. Minden hadviselő fél megkezdte delegálttal ki-elölését. Nemsokára nyilvánosságra jut, hogy ki képviseli a békekönferencián a magyar köztársaságot. Ezt megelőzően azonban

kormányunk arra törekszik, hogy az entente vezető köreit megfelelően informálja. E célból Károlyi még a békekönferencia előtt alighanem két hét múlva Párisba megy és megkezdí a zentente vezető politikusaiknak informálását.

A békekönferencia előkészítése

Genf, november 20. A Temps jelenti: A szövetségesek párisi konferenciáját tegnapelőtt berekesztették. A konferencia a preliminary béketervet elfogadta. A konferencia november utolsó hetében újból ülést tart a békekongresszus előkészítése érdekében.

A leszerelés Európában

München, november 20. A Daily News jelenti Newyorkból: A hadügyi bizottságban ma tárgyalták Wilson elnök előterjesztését, amelyet az európai államokhoz az általános leszerelés dolgában intézett. A javaslatban Wilson 25 százalékra akarja leszállítani az államok hadi állományát úgy a szárazföldön, mint a vízen.

Wilson elnök és felesége Európába jönnek

Amsterdam, november 20. A Renter újságírás jelenti Londonból: Wilson elnököt a felesége is elkíséri európai útjára. Az elnök felesége Párison kívül Londont, Brüsszelt és Rómát is meg fogja látogatni. Az elnök a jövő hó elején utazik el Amerikából, valószínűleg néhány héttel a békekönferencia megkezdése előtt fog Párisba érkezni. Azt hiszik, hogy az elnöknek az a szándéka, hogy a versaillesi konferenciának, amelyen az összes kiküldöttek összejönnek, csak első ülésén, amelyen a békeszerződés aláírásait fogják nagy vonalakban megállapítani, vesz részt. A végleges szerződés részleteinek megbeszélésénél már nem lesz jelen. Az elnök és felesége egy amerikai hadihajón utaznak Európába.

Entente-bírák díadalmenete

Rotterdam, november 20. A Rotterdamse Courant párisi jelentése szerint a szövetségesek uralkodói részt vesznek a díadalmenetben, amely a párisi díadalmenet és a champs élyseei mezőkön át a belvárosba vonul.

HIREK

A hajdumegyei főispán a hivatalában. Hajdumegye főispánja, Rásó István ma átvette hivatalának vezetését. Titkárja valószínűleg Debreceni Lajos dr. vm. tb. szolgabíró lesz, míg a távozó főispáni titkár, Tataby Zoltán dr.-t négy hétre szabadságot kapták.

A törvényhatósági bizottság közgyűlése. Debrecen város törvényhatósági bizottsága november 28-án tartja meg rendes közgyűlését, amelyen már Handler Gyula kormánybiztos fog elnökölni.

Felhívás a székelyekhez. Székely Atyánkfiai! Tudjátok, hogy székely testvéreinket azon veszély fenyegeti otthonukban, hogy oláh imperium alá kerülnek, azt is tudjátok a Romániában élt magyarság sorsából, hogy az oláh imperium mit jelent! Minél nagyobb a veszély, annál nagyobb elszánt-sággal, annál dacosabban kell ellene felkészülnünk. Testvéreinkért mi tehetünk a legtöbbet, akiket közvetlen veszély nem fenyeget; minden igaz székely észére és szívére szükség van. Össze kell jönnünk gyakran, hogy eszmecsere után annál meggondoltabb, annál következetesebb, annál eredménye-

sebb lehessen cselekedtünk. Hogy összejöveleinkről idejében értesülhessetek, közöljétek pontos címeteket az Egyetem Quaesteri hivattalal. Dr. R. Kiss István egyetemi tanár.

Francia lapok Vilmos excsászár meghintetését követelik

Genf, november 20. A Temps követeli, hogy nemzetközi bíróság ítéljen a császár felett, valamint ama diplomaták és tábornokok felett, akik a háborúért és az ez által okozott ártalmakért felelősek.

A Matin követeli, hogy az excsászárt Hollandiából adták ki és azután bűntessék meg gonosz tetteiért.

A német katonák nem tudnak hazatérni

Budapest, november 20. Petrozszénből jelentik: Egyre szaporodik a Romániából ide hazatérő német katonák száma. Most mintegy harmincegyszeren vannak, de nem tudják elhagyni a várost a szén és vagonhiány miatt. Ugyancsak Brassó is tele van ott rekedt német katonákkal, akik Mackensen hadseregéhez tartoztak. Brassóban mintegy tizenöt-ezer német katona van.

Nem ölték meg Hoffmann tábornokot

Bécs, november 20. Hoffmann altábornagy, a 25. hadtest parancsnoka, akinek meggyilkoltatását jelentették, ma hazaérkezett Bécsbe.

Olasz csapatok Innsbruckban

Bécs, november 20. A hadügyi államhivatal jelenti: Olasz csapatok megszállták Innsbruck városát. A külföldi államhivatal tiltakozott a megszállás ellen.

A szellemi munkások szakszervezetének elnöksége felkéri a végrehaitó bizottság tagjait, hogy a szervezet irodáiban (Plac-u. 28., Jogász- és Tisztviselői Kör) az irodai ügyeletesség beosztása végett d. e. 9-től d. u. 8-ig lehetőleg még a mai nap folyamán megjelenni sziveskedjenek.

Hétszerezre emelik a rokkantak nyugdíját. A hadirokkantok tegnap gyűlést tartottak a régi képviselőház nagytermében. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy több ezer rokkant kívül rekedt és azok tömegén keresztül Kunfi miniszter sem tudott a terembe jutni. Böhm hadügyi államtitkár zajos éljenezés és taps között jelentette be, hogy a hadügyminiszter kevesli a rokkant-tanács 300 százalékos emelési tervét és elhatározta, hogy a magasrangú tiszteknek negyven és a legénységnek 733 százalékos nyugdíjemelést biztosít. Az új rendelet kedden jelenik meg. Ezután megalakították a Hadirokkantok,

Hadisérültek, Hadlőzvegyek és Árvák Országos Szövetségét. A gyűlés befejezése után a Múzeum-kertben kihirdették az államtikár bejelentését a kintrekedt rokkantoknak is.

A közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei. Amennyiben a helyi vasut alkalmazottainál lévő munkabeszűntetés elmúlt, az esetben mai napon már a burgonyakiosztását meg fogjuk kezdeni. Felkérjük tagjainkat, illetve csoport megbízottjainkat, hogy a mai nap folyamán 1465 számú telefon felhívása mellett érdeklődni szíveskedjenek a kiosztás ideje és helye iránt. Több oldalról hozzánk érkezett érdeklődésre értesítjük tagjainkat, hogy a haditermény, tekintettel a jelenlegi ismert viszonyokra, az egész évi lisztmennyiség helyett egyelőre csupán 500 métermáza lisztet utalt ki Karcagról, amelynek megérkezését minden órán várjuk s melyből tagjainknak december havii lisztrel való ellátását biztosítani tudjuk. A többi lisztmennyiség kiutalása folyamatban van. A sertés-takarmányért kiküldöttünk jelenleg Budapesten van, hazajötte után az eredményt közöljük.

Házbéradóbevallás. A városi adóhivatal ismételve felhívja a házbéradóbevallásra kötelezetteket, hogy házbéradóbevallásukat 8 nap alatt, de legkésőbb í. hó végéig a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe mellett okvetlen adják be.

Hajsza a tiszapolgári gyógyszerész ellen. A volt zavargások az erélyes beavatkozó hatása alatt az egész vármegye területén megszüntek. Egyes helységekből a valóság meg nem felelő, erősen túlzott és riasztó hírek érkeztek. Így Tiszapolgárról is véres összeütközések és gyilkosságok híre érkezett, noha a valóság mindössze annyi volt, hogy mintegy 10-12 polgári katona kik Nyrégyházaán egy palackolt itallal teli vasúti kocsit kifosztva estére részeg állapotban hazajöttek és az utcákba eső kocsimákat kifosztották. Másnap az üzleteknek esett néhány részeg garázda katona s a nyomában járó csőcselék s azokat alaposan kifosztotta és a lakásokat is elpusztította. De nemcsak a kereskedőket, hanem több népszerűtlen ember lakását is kifosztotta, sőt néhányat meg is vert a neki buzduló garázda tömeg. Többek

között Dékány dr. községi orvost is. Ellenben a község legnépszerűbb emberének, a jótékonyágáról közismert Kazár Iván gyógyszerésznek gyógyszerétárát és házáat nemcsak hogy megkímélték, hanem még maga a romboló tömeg is oltalmazta azt egymás ellen. Erre alapították ellenfelei azt a vádat, hogy a gyógyszerész egyetértett volna a garázda tömeggel, sőt még lázította volna őket annak dacára, hogy a lázongásnak és fosztogatásnak ugyszólván az ő négyülési beszéde vetett véget. Kazárt le is tartóztatták és Nyrégyházaára szállították, ahol két napig volt félégyelet alatt. Azonban mihelyt az ügy iratit a hadbíróóság, majd az ügyészség áttekintette, átlátva, hogy a gyógyszerész ellen folyó hajsza eredménytelen, azonnal szabadlábra helyezte.

Dr. Szücs Andor ügyvédi irodáját Szent Anna-utca 6. sz. alatt újból megnyitotta

Megszűnik a dohányzósora. A háborús inségek között nem volt utolsó a dohányinség sem, amely a nikotint élvező embereket nem egyszer állította súlyos probléma elé. A napokban aztán új rendszerről érkezett hír, amely elsősorban arra irányul, hogy megszüntesse a nagy dohányinséget és véget vessen a mérhetetlen dohányzósorának. Illetékes helyen kijelentették, hogy a katonaság leszerelése folytán rengeteg dohánymennyiség szabadul fel, amelyet most nem kell a frontra küldeni s így az itthoni közönség között kerülhet kiosztásra. Áll ez nemcsak a belföldi termelésre, hanem a külföldről behozott dohányárakra is, amelyet a frontra kellett volna kiküldeni, de amelyet lefoglaltak és most kerül kiosztásra. A jövőt illetőleg sokkal több dohány fog mindenesetre a közönség rendelkezésére állani s így mindenki beszerezheti magának a teljes szükségletet. A nagytörszével szemben egyelőre a kiosztás rendje ugyan a régi marad, azzal a különbséggel, hogy legalább háromszor-négy-szer annyi dohányt és szivart fog kapni, de ez is csak rövid ideig lesz úgy, hogy már a közel jövőben vissza lehet esetleg állítani a régi, háború előtti rendet.

Elveszett a Petőfi-téren ötödikén egy kis foxterrier, Fidi névre hallgat. Mgetalálódja át a helyi vasut igazgatóságánál, ahol illő jutalomban részesül.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kövér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt, briliántokat, bármiről szóló zálogleveleket (zálogcédlákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban vesznek. — Meghívásra házhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Gyógyszer-üvegeket tiszta állapotban vásárol Grosz Nagy Ferenc gyógyszerész. Arany egyszarvú gyógyszerétár a színház mellett.

Raktári hordók kigyaluva
10-180 hecto. kádak és szállító hordók minden nagyságban olcsón eladókt
ADLER & SOHN
Wien- und Fasshandlung
Wien, III., Rasumofskyg. 37.
Telegramm: Adlersohn Wien.
Telefon 3570.

Ajánlások
egy cipész-seged. Cim Roth Lipót Tiszalők.

Sovány sertések
eladók. Megtekinthetők az egyetemi építkezésnél Nagyerdőn 12-2 óra között.

Kecsisókat
egyetemi építkezésnél felvesznek.

Eladó
Ondódon 10 es fél hold elsőosztályú szántóföld a nagyhegyes szélben, Jona tanya mellett, Ferencz-dűlő szélén. Értelkezhetni a Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Különféle cégtábla
és egy üvegajtó eladó Darabos-utca 7. sz. alatt.

Eladó
a Szoboszlói uton 3 hold tanyas terete szántóföld. Vároستól 4 km-re Értelkezhetni: Gazdák Bankjánál.

Fajalma
kicsinyben és nagyban maximális áron eladó
G. Szabó Mihály
ref. lelkésznel Tiszabecsen, Szalmár m.

VISZKETEGSÉGET, SÖMÖRT, RÜNT
a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fiesch-féle eredeti, törvényesen védett „SKABOFORM-KENŐCS”, Amcs szaga, nem piszlik. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fiesch-lelet kerjünk. Probategely K 4.—, nagy tégely a 6.—, csaiadi tégely K 15.—. Kapható a helybeni gyógyszerárakban vagy direct a készítőnél rendelhető: **Dr. Fiesch E.** „Korona” gyogytára, Győr.
Vételnél a „SKABOFORM” védjegyre ügyeljünk.

National
kasszákat legjobban javít Keszler, első debreceni műszerész, Széchenyi-utca 1.

Beliczay kalapos
miután hazajött a harcterről, elvállal férfi és női kalapokat javítani, ugyszintén ciliánderi vasalást
Piac-u. 38., udvarban hátul.

Akinek törött aranya, ezüstje, ékszere, vagy zálogjegye van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

Eladó
kevésbé használt téli bunda, béber bétéssel Kúisóvásártér 9. szám.

Eladó
Varga-kert, Keleti-sor 7. sz. alatt, a Salétromos kaszárnya mellett lévő körülkerített 1 hold telek, amelyen 60 méter hosszú, 10 méter széles, nagy kemény fadeszkából épített pajta van. Értelkezhetni Debreceni Gazdák Bankja r.-t.-nél.

Irodába
ajánlkozik jó üzletés melletti kereskedelmét végzett, gyakorlati bíró urileány. Cim a kiadóhivatalban.

Ügyes szobaleány
keresetik jó fizetéssel azonnali beépésre. Haaz József, Hunyady-utca 17.

Takarításra
(irodai tisztaság) alkalmas jó munkású felvételük Piac-utca 49., 2-ik udvar.

Káposztás hordók
jókardan eladók. Miklósetca 22. a hasznajdonosnál.

Rikkancsok
azonnal felvetetnek a kiadóhivatalban.

Munkasember
állandó munkára azonnali felvételre a kiadóhivatalban.

Eladó
magasszerű elegáns női cipo 46 os szám. Bethlen-utca 12.

Eladó
Ondódon, a Cucában 10 es fél hold első osztályú tanyas földbirtok. A lakóképi csardán tul, a Máté ut szélén, Kertész és Veresi tanyával szemben, kitűnő gazdasági épületekkel elhatva, 2 szobas lakás, göré istálló stb. Értelkezhetni Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-utca 17.

Külföldi nyelvek

elsajátítására legcélszerűbben s leggyorsabban elsajátíthatók a következő könyvekből:

- Schidlof-féle önkéntes levelek, német, francia angol és olasz nyelv tanulására.
- 10 levélben teljes minden egyes nyelv teljesen 10 korona.
- Zsebnyelvtanok fenti nyelvekhez, kötetenként 3 korona.
- Zsebnyelvtanok fenti nyelvekhez, kötetenként 2 korona 40 fillér.
- Társalgó és beszélgetési könyvek fenti nyelvekhez 2 korona 40 fillér. 10% felár. Ajánlott portó 1 koronával több vidékre

Mindenféle másrendszerű nyelvtanok, mint **Berlitz módszerek** stb., nagy választékban kaphatók

Hegedűs és Sándor

irodalmi és nyomdai r.-t. könyvosztályában
Debrecen, Főposta mellett.

Mindenkinek tudni kell

MI A RADIKALIZMUS?

írta **JÁSZI OSZKÁR.**
Ára 1 korona 10 fillér.
Kapható
Aczél Henrik antiquáriumban
Első Takarékpalota.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Ferenc József-út 49., a főpostával szemben.